

مجموعه برگزیده قوانین و مقررات رسیدگی به تخلفات اداری

مشمول بر:

قانون رسیدگی به تخلفات اداری و آیین نامه اجرایی آن؛

دستورالعمل رسیدگی به تخلفات اداری؛

برخی قوانین و مقررات مربوط؛

آرای هیات عمومی دیوان عدالت اداری؛

زیرنویس های توضیحی و تنقیحی؛

و

معاونت حقوقی ریاست جمهوری

معاونت تدوین، تنقیح و انتشار قوانین و مقررات

اردیبهشت ماه ۱۳۹۶

اداره چاپ و انتشار معاونت تدوین، تنقیح و انتشار قوانین و مقررات

نشانی: تهران - خیابان ولی عصر (عج) - قبل از چهارراه جمهوری اسلامی - شماره ۱۱۵۸

کدپستی: ۱۳۱۶۷۴۵۱ تلفن: ۶۶۴۹۲۷۰۸ - ۹۸۲۱ + دورنگار: ۶۶۴۹۲۷۰۷ - ۹۸۲۱ +

پست الکترونیک: ttgh@govir.ir پایگاه اینترنتی: www.dotic.ir

نام کتاب: مجموعه برگزیده قوانین و مقررات رسیدگی به تخلفات اداری

تهیه و تنظیم: امور تدوین، تنقیح و انتشار قوانین و مقررات

ناشر: معاونت تدوین، تنقیح و انتشار قوانین و مقررات

لیتوگرافی و چاپ: اداره چاپ و انتشار

چاپ اول: اردیبهشت ماه ۱۳۹۶

شمارگان: ۲۰۰۰ نسخه

قیمت: ۵۰/۰۰۰ (ریال)

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۷۴۳۴-۹۹-۴

تمامی حقوق مادی و معنوی این اثر برای معاونت تدوین، تنقیح و انتشار
قوانین و مقررات معاونت حقوقی ریاست جمهوری محفوظ است.

قال امیرالمومنین علی(ع): ادْقُوا أَقْلَامَكُمْ وَ قَارِبُوا بَيْنَ سَطُورِكُمْ وَ احْذِقُوا عَنِّي فُضُولَكُمْ
وَ اقْصِدُوا قَصْدَ الْمَعَانِي وَ إِيَّاكُمْ وَ الْكَثَارَ فَإِنَّ أَمْوَالَ الْمُسْلِمِينَ لَا تَحْتَمِلُ الْأَضْرَارَ
نوک قلم‌های خود را تیز بتراشید و خطوط را نزدیک به هم بنویسید،
عبارت‌های اضافی را حذف و اصل سخن را مورد توجه قرار دهید، پرهیزید از
زیاده‌روی و مصرف بیش از حد که اموال مسلمانان تحمل ضرر و زیان ندارد.

انتخاب قلم، چینش، آماده‌سازی و... کتاب حاضر در راستای اجرا و پیاده‌سازی اقتصاد
مقاومتی و با هدف استفاده و صرفه جویی حداکثری از کاغذ و سایر اقلام مصرفی
به‌کاررفته انجام شده، این اقدام موجب صرفه‌جویی بیست و پنج درصدی کاغذ و...
گردیده است؛ امید داریم چنانچه احتمالاً از سهولت استفاده از مجموعه کاسته شده،
خوانندگان عزیز با اغماض بدان بنگردن.

معاونت تدوین، تنقیح و انتشار قوانین و مقررات

همکاران

تدوین و تنقیح : فاطمه شمیری - سارا ممدنبی
آماده‌سازی : معصومه زارعی - لیلا صمدی - آریتا فورشیچی
لیتوگرافی و چاپ : علی ابراهیمی دهشیری- سعید پامی - داود ممدودی
زیر نظر : مهدی مهدی‌زاده - سید رحمان سلامت

 معاونت تدوین، تنقیح و انتشار قوانین و مقررات مراتب تقدیر و سپاس خود را از
خانم‌ها فاطمه منتصراسدی، شکوه فقیری، فاطمه فلاح‌پور، زهرا کمالی زارج، فریده
گلجان اکبری، ریحانه سیفی، مریم عامری، مهرداد مستجاب الدعواتی، عباسعلی رحیمی
اصفهانی، فریدون تحصیلدوست، غلامحسین افتاده، جاوید عنصری، سپیده رحیم‌زاده،
الهه مزینانی و سمیه باجلان که در آماده‌سازی انواع دیگر این مجموعه همکاری
نموده‌اند اعلام می‌دارد.

علایم اختصاری

- آ.ا.ق.ت.د.ع.ا:** آیین نامه اصلاحی قانون تشکیل دادگاه‌های عمومی و انقلاب مصوب ۱۳۸۱
- م.ت.ا.ق.م:** معاونت تدوین، تحقیق و انتشار قوانین و مقررات معاونت حقوقی ریاست جمهوری
- ا.ج.ر:** معاونت حقوقی ریاست جمهوری
- ا.ج.ق:** اداره کل حقوقی قوه قضاییه
- ق.آ.د.ک.۱۲۹۱:** قانون آیین دادرسی کیفری مصوب ۱۳۹۱*
- ق.آ.د.ک.۱۳۷۸:** قانون آیین دادرسی دادگاه‌های عمومی و انقلاب (در امور کیفری) مصوب ۱۳۷۸
- ق.آ.د.م.۱۳۱۸:** قانون آیین دادرسی مدنی مصوب ۱۳۱۸
- ق.آ.د.م.۱۳۷۹:** قانون آیین دادرسی دادگاه‌های عمومی و انقلاب (در امور مدنی) مصوب ۱۳۷۹
- ق.ا.ج.ا.۱:** قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۵۸ با اصلاحات بعدی
- ق.ا.ا.م:** قانون اجرای احکام مدنی مصوب ۱۳۵۶
- ق.ا.پ.د:** قانون اصلاح پاره‌ای از قوانین دادگستری مصوب ۱۳۵۶
- ق.ا.ج.:** قانون امور حسبی مصوب ۱۳۱۹
- ق.ت.:** قانون تجارت مصوب ۱۳۱۱
- ق.ت.ا:** قانون تجارت الکترونیک مصوب ۱۳۸۲
- ق.ت.د.ع.:** لایحه قانونی تشکیل دادگاه‌های عمومی مصوب ۱۳۵۸
- ق.ت.د.ع.ا:** قانون تشکیل دادگاه‌های عمومی و انقلاب مصوب ۱۳۷۳ با اصلاحات و الحاقات بعدی
- ق.ج.ر.:** قانون جرایم رایانه‌ای مصوب ۱۳۸۸
- ق.ج.خ.۱۳۵۳:** قانون حمایت خانواده مصوب ۱۳۵۳
- ق.ج.خ.۱۳۹۱:** قانون حمایت خانواده مصوب ۱۳۹۱
- ق.م.:** قانون مدنی مصوب ۱۳۰۷ با اصلاحات و الحاقات بعدی
- ق.م.ا.۱۳۷۰:** قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۷۰ با اصلاحات و الحاقات بعدی
- ق.م.ا.۱۳۷۵:** قانون مجازات اسلامی (تعزیرات و مجازات‌های بازدارنده) مصوب ۱۳۷۵ (و قانون جرایم رایانه‌ای ۱۳۸۸) با اصلاحات و الحاقات بعدی
- ق.م.ا.۱۳۹۲:** قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۹۲/۲/۱
- ق.م.ج.ن.م:** قانون مجازات جرایم نیروهای مسلح مصوب ۱۳۸۲
- ق.م.ع.:** قانون مجازات عمومی مصوب ۱۳۰۴
- ق.م.م.م.:** قانون مبارزه با مواد مخدر مصوب ۱۳۶۷ با اصلاحات و الحاقات بعدی
- ق.ن.ا.م.م.۱۳۷۷:** قانون نحوه اجرای محکومیت‌های مالی مصوب ۱۳۷۷
- ق.ن.ا.م.م.۱۳۹۳:** قانون نحوه اجرای محکومیت‌های مالی مصوب ۱۳۹۳**
- ل.ق.ا.ق.ت.:** لایحه قانونی اصلاح قسمتی از قانون تجارت مصوب ۱۳۴۷
- ل.ق.ا.ک.و.د.:** لایحه قانونی استقلال کانون وکلای دادگستری مصوب ۱۳۳۳

* تریخ تصویب این قانون در برخی از متون ۱۳۹۰ درج شده است ولی حسب بررسی صورت گرفته، ۱۳۹۱/۵/۳۱ صحیح می‌باشد

** این قانون در سال ۱۳۹۴ از سوی مجمع تشخیص مصلحت نظام، موافق با مصلحت نظام تشخیص داده شد.

لَهُمُ الْعَمَلُ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا

پیشگفتار

موضوع تخلفات اداری و نحوه رسیدگی به آن از موضوعات مهم در دستگاه‌های اجرایی است. مدیران و کارمندان دولت به موجب قوانین و مقررات از اختیارات زیادی برخوردارند و این موضوع امکان بروز تخلف از سوی ایشان را محتمل می‌سازد. ارتکاب اعمال و رفتارهای نادرست توسط مستخدم دولت و عدم رعایت نظم و انضباط اداری از سوی وی که از آن به تخلف اداری تعبیر می‌شود علاوه بر انحراف در عملکرد دستگاه دولتی موجب سلب اعتماد از شهروندان می‌گردد. تخلفات اداری گاه در شکل تقصیر (نقض عمدی قوانین و مقررات مربوط) و گاهی نیز به صورت قصور (کوتاهی غیر عمدی در انجام وظایف اداری محوله) نمایان می‌شود. ایجاد نظم و سلامت اداری مستلزم نظارت و مراقبت نسبت به رفتارها و اقدامات کارکنان اداری است.

آگاهی از مفهوم تخلفات اداری و مصادیق آن و نیز مجموعه ضوابط و مقرراتی که بر رسیدگی به تخلفات اداری حاکم است در پیشگیری و مقابله با وقوع این تخلفات بسیار مؤثر است. معاونت تدوین، تنقیح و انتشار قوانین و مقررات از سال ۱۳۷۳ تاکنون قوانین و مقررات رسیدگی به تخلفات اداری را در انواع و چاپ‌های مختلفی منتشر ساخته است. کتاب حاضر با عنوان «مجموعه برگزیده قوانین و مقررات رسیدگی به تخلفات اداری» به تدوین مهمترین قوانین و مقررات موضوع حاضر اختصاص یافته و در مواردی که درج یادداشت‌های تنقیحی معاونت تدوین، تنقیح و انتشار قوانین و مقررات ضرورت داشته مراتب با درج نشان اختصاری معاونت (✻) انجام شده است. همچنین مجموعه کامل رسیدگی به تخلفات اداری، دربردارنده تمامی قوانین و مقررات مربوط به تخلفات و

مجازات‌های اداری و انتظامی کارکنان دستگاه‌های اجرایی نیز در دست تهیه است که بزودی به مخاطبان ارجمند تقدیم می‌شود.^{۱۰}

امید است مجموعه حاضر مورد استفاده مسؤولان، کارگزاران نظام، صاحب‌نظران و یکایک علاقمندان قرار گیرد و با ارایه نظرات، راهنمایی‌ها و پیشنهادهای سازنده خویش ما را در هر چه پربارتر شدن مجموعه‌ها یاری نمایند.^{۱۱}

مجید انصاری

معاون حقوقی رییس‌جمهور

۱ - سامانه ملی قوانین و مقررات جمهوری اسلامی ایران مشتمل بر تمامی قوانین و مقررات مربوط علاوه بر سایت اینترنتی دولت برای دستگاه‌های اجرایی، از طریق نشانی **www.dotic.ir** قابل دسترسی برای عموم مردم و علاقمندان می‌باشد.

۲ - نظر، انتقاد و پیشنهاد خود را به نشانی تهران - خیابان پاستور - نهاد ریاست جمهوری - معاونت تدوین و تنقیح و انتشار قوانین و مقررات - کدپستی ۱۳۱۶۸۴۳۳۱۱ یا نشانی اینترنتی **TTgh@govir.ir** ارسال فرمایید. در ضمن دورنگار ۰۶۶۴۹۲۷۰۷-۲۱-۰۰۹۸ و تلفن ۰۶۴۴۵۵۵۱۱-۲۱-۰۰۹۸ نیز آماده دریافت و استماع نظر علاقمندان و صاحب‌نظران می‌باشد.

فهرست‌ها

فهرست تاریخی قوانین و مقررات

ردیف	عنوان	تاریخ تصویب	صفحه
قوانین			
۱	از قانون تشکیل سازمان بازرسی کل کشور با اصلاحات بعدی	۱۳۶۰/۷/۱۹	۳۶
۲	از قانون مالیات‌های مستقیم با اصلاحات بعدی	۱۳۶۶/۱۲/۳	۳۷
۳	قانون رسیدگی به تخلفات اداری	۱۳۷۲/۹/۷	۱۲
۴	قانون ممنوعیت تصدی بیش از یک شغل	۱۳۷۳/۱۰/۱۱	۳۸
۵	از قانون نحوه جلوگیری از آلودگی هوا	۱۳۷۴/۲/۳	۴۰
۶	از قانون تشکیلات، وظایف و انتخابات شوراهای اسلامی کشور و انتخاب شهرداران	۱۳۷۵/۳/۱	۴۰
۷	از قانون معادن با اصلاحات بعدی	۱۳۷۷/۲/۲۷	۴۱
۸	از قانون مبارزه با پولشویی	۱۳۸۶/۱۱/۲	۴۲
۹	از قانون اساسنامه هیأت رسیدگی به شکایات قانون برگزاری مناقصات	۱۳۸۸/۱۲/۱۶	۴۲
۱۰	از قانون ارتقاء سلامت نظام اداری و مقابله با فساد	۱۳۹۰/۸/۷	۴۳
۱۱	از قانون امور گمرکی	۱۳۹۲/۸/۲	۴۷
مقررات			
۱	آیین‌نامه هیأت عالی نظارت	۱۳۷۳/۳/۱۲	۴۸
۲	آیین‌نامه اجرایی قانون رسیدگی به تخلفات اداری	۱۳۷۳/۷/۲۷	۴۹

ردیف	عنوان	تاریخ تصویب	صفحه
۳	دستورالعمل رسیدگی به تخلفات اداری	۱۳۷۸/۸/۴	۶۷
۴	ممنوعیت تصدی بیش از یک شغل توسط کارکنان اداری واحدهای قضایی و اداری و سازمان‌های تابع قوه قضائیه	۱۳۷۹/۱۱/۲	۷۹
۵	از دستورالعمل نحوه تشویق و تنبیه کارکنان موضوع مواد ۸ و ۱۲ طرح تکریم مردم و جلب رضایت ارباب رجوع در نظام اداری	۱۳۸۲/۱۰/۲۰	۸۰
۶	از دستورالعمل اجرایی بند ۱۵ قانون احترام به آزادی‌های مشروع و حفظ حقوق شهروندی	۱۳۸۳/۸/۳۰	۸۱
۷	آیین‌نامه پیشگیری و مبارزه با رشوه در دستگاه‌های اجرایی	۱۳۸۳/۹/۱	۸۲
۸	از دستورالعمل ساماندهی نظارت بر تردد مراجعین و ارتقاء رفتار سازمانی در قوه قضائیه	۱۳۸۴/۱۱/۱۵	۹۳
۹	بخشنامه معرفی کارمندانی که عمل مخالف مقررات آنها موجب صدور سند مالکیت معارض یا معاملات متعدد می‌گردد به هیأت رسیدگی به تخلفات اداری	۱۳۸۵/۴/۲۰	۹۵

فهرست قوانین، مقررات و آرا

(مندرج در زیر نویس‌ها)

ردیف	عنوان	تاریخ تصویب	صفحه
قوانین			
۱	از قانون مجازات عمومی	۱۳۰۴/۱۱/۷	۳۱
۲	از قانون مدنی	۱۳۱۳/۱۲/۲۱	۵۵
۳	از لایحه قانونی راجع به اشتباهات ثبتی و اسناد مالکیت معارض	۱۳۳۳/۱۰/۵	۹۵
۴	از قانون استخدام کشوری با اصلاحات بعدی	۱۳۴۵/۳/۳۱	۸۹
۵	از قانون نقل و انتقال حق بیمه یا بازنشستگی	۱۳۶۵/۳/۲۷	۲۳
۶	از قانون محاسبات عمومی کشور	۱۳۶۶/۶/۱	۳۷
۷	از قانون اساسی	۱۳۶۸/۵/۶	۳۸
۸	از قانون نظام هماهنگ پرداخت کارکنان دولت	۱۳۷۰/۶/۱۳	۸۸
۹	از کتاب پنجم قانون مجازات اسلامی (تعزیرات و مجازات‌های بازدارنده)	۱۳۷۵/۳/۲	۴۵
۱۰	از قانون آیین دادرسی دادگاه‌های عمومی و انقلاب	۱۳۷۸/۶/۲۸	۹۳
۱۱	از قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران	۱۳۷۹/۱/۱۷	۳۰
	قانون اصلاح ماده (۲) قانون پرداخت پاداش پایان خدمت و بخشی از هزینه‌های ضروری به کارکنان دولت	۱۳۸۱/۱/۲۱	۲۳
۱۲	از قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران	۱۳۸۳/۶/۱۱	۹۲
۱۳	از قانون رسیدگی به تخلفات و جرایم در آزمون‌های سراسری	۱۳۸۴/۷/۶	۱۹
۱۴	از قانون جامع کنترل و مبارزه ملی با دخانیات	۱۳۸۵/۶/۱۵	۱۸
۱۵	از قانون مدیریت خدمات کشوری	۱۳۸۶/۷/۸	۲۴

۱۶	از قانون اساسنامه هیأت رسیدگی به شکایات قانون برگزاری مناقصات	۱۳۸۸/۱۲/۱۶	۴۲
۱۷	قانون تفسیر تبصره (۲) ماده (۸۲) مکرر (۲) قانون تشکیلات، وظایف و انتخابات شوراهای اسلامی کشور و انتخاب شهرداران	۱۳۸۹/۴/۳۰	۴۱
۱۸	از قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری	۱۳۹۲/۳/۲۵	۳۲
۱۹	از قانون آیین دادرسی کیفری	۱۳۹۲/۴/۱۲	۶۰
مقررات			
۲۰	از مصوبه شورای عالی اداری درخصوص تشکیل دفتر بازرسی و پاسخگویی به شکایات در وزارتخانه‌ها و سازمان‌های مستقل	۱۳۷۸/۲/۱۵	۵۶
۲۱	بخشنامه اختیار اعمال تنبیهات مذکور در بندهای الف و ب ماده ۹ قانون رسیدگی به تخلفات اداری نسبت به کارمندان متخلف به وزیر دادگستری	۱۳۸۵/۹/۸	۲۱
۲۲	تصویب‌نامه نحوه رسیدگی به تخلفات اداری مدیران کل و بالاتر و همترازان آنها	۱۳۹۱/۶/۲۶	۳۷
۲۳	از مصوبه شورای عالی اداری درخصوص حقوق شهروندی در نظام اداری	۱۳۹۵/۱۱/۹	۱۵
آرای هیأت عمومی دیوان عدالت اداری			
ردیف	شماره رای	تاریخ صدور	صفحه
۱	۱۱۹	۱۳۶۸/۱۲/۲۴	۵۸
۲	۷۲۲	۱۳۷۲/۵/۶	۱۸
۳	۱۳۳	۱۳۷۴/۸/۶	۳۰
۴	۱۴۳	۱۳۷۵/۷/۱۴	۱۸
۵	۱۸۰	۱۳۷۶/۱۲/۱۶	۲۳
۶	۱	۱۳۷۸/۱/۲۱	۳۳
۷	۱۹۵	۱۳۷۹/۶/۲۰	۱۶
۸	۲۲۷	۱۳۷۹/۷/۲۴	۵۳

ردیف	شماره رای	تاریخ صدور	صفحه
۹	۲۰۴	۱۳۸۰/۶/۲۵	۷۵
۱۰	۴۲۷	۱۳۸۰/۱۲/۱۴	۲۹
۱۱	۵۳	۱۳۸۲/۲/۷	۳۳
۱۲	۴۱۳	۱۳۸۲/۱۰/۲۱	۲۲
۱۳	۱۹۱	۱۳۸۴/۵/۹	۲۴
۱۴	۸۰۸ و ۸۰۹	۱۳۸۵/۱۲/۶	۱۲
۱۵	۵۲۴	۱۳۸۶/۷/۱۵	۱۷
۱۶	۶۷۰	۱۳۸۷/۸/۸	۲۲
۱۷	۳۵۰	۱۳۸۸/۴/۲۸	۷۱
۱۸	۵۵۹	۱۳۹۵/۹/۲۲	۶۶